

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Doct. Martini Lvtherii Avgvstiniani Theologi Synceri
Lvcvbrationvm Pars Vna, quas ædidit usq[ue] in annum
præsentem XX. Catalogum earu[m] uersa tibi pagina
indicabit. Alio Tomo, Domino Volente, ...**

Luther, Martin

Basileae, 1520

VD16 L 3411

Sermo De Virtvte Excommvnicationis Fratri Martino Lutherio Augustiniano,
a linguis tertijs tandem euerberatus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34878

SERMO DE VIRTUTE

EXCOMMUNICATIONIS FRATRI MARTINO LUTHERO AUGUSTINIANO, A LINGUIS TERTIJS TANDEM EUEBERATUS.

DEBITVM vobis sermōem totiesq̄ promissum, tandem aliquādo persoluo, hoc est, de uirtute excōmunicationis hodie dicēdum est, quod ut planissime intelligatis, distīcte procedam.

PRIMVM, uidendum quid sit excōmunicatio Ecclesie, & quantum uis uocabuli ualeat. Excōmunicatio nihil est aliud, q̄ priuatio cōmunionis, & extra communionem fidelium positio. Est autem fidelium cōmuniō duplex

Communiō spiritualis interna a solo deo est.

Vna interna & spiritualis, alia externa & corporalis. Spiritualis est, una fides, spes, charitas in deum. Corporalis est participatio eorundē sacramentorū, id est signorum fidei, spei, charitatis; que tamen ulterius extenditur usq̄ ad cōmunionem rerum, usus, colloquij, habitationis, aliorumq̄ corporalium conuersationum.

Igitur sicut priore illa spirituali cōmuniōne, nulla natura potest animā uel cōmunicare uel excōmunicatam reconciliare, nisi deus solus; ita non potest cōmunionē eandē ulla creatura ei auferre, seu eā excōmunicare, nisi solus ipse homo p̄ peccatū propriū. Hęc sententia satis patet, quia fidem, spem, charitatem nulla creatura potest conferre, uel auferre, iuxta illud Rho. viij. Quis separabit nos a charitate dei? Et infra: Certus sum q̄ neq̄ mors, neq̄ uita, neq̄ angeli, neq̄ principat̄, neq̄ uirtutes, neq̄ instātia, neq̄ futura, neq̄ fortitudo, neq̄ altitudo, neq̄ profundum, neq̄ alia creatura poterit nos separare a charitate dei quę est in Christo Iesu domino nostro. Et. j. Pe. iij. Et quis est qui uobis noceat si boni amulatores fueritis?

Excōmunicatio externā cōmunionē priuat,

SECUNDVM, Consequens ergo est, q̄ excōmunicatio ecclesiastica est dūtaxat externā priuatio cōmunionis, scilicet sacramentorum, funeris, sepulture, publicę orationis, deinde aliarum (ut dictum est) corporalis necessitatis rerū & conuersationū. Hęc em̄ sententia nota est, sic & Paulus. j. Corin. v. scribit; Ve non cōmisceant̄, nec cibū sumant cū eo, qui nominat̄ inter eos fornicator, male dicitur, ebriosus, rapax &c. Et. ij. Thessal. iij. Si quis non obedierit uerbo nostro per epistolam hanc, notate, & non commisceamini cum illo, ut cōfundatur. Sequitur: Et nolite quasi inimicum existimare, sed corripite ut fratrem. Hęc si nō de excōmunicatione externa, salua interna cōmuniōne, dicta sunt, fateor me nō intelligere apostolū Paulū. Et Ioannes epistola secūda: Si quis uenit ad uos, & non affert doctrinā hęc, nolite eum in domū recipere, nec aue ei dixeritis. Quis em̄ dicit illi aue, communicatur operibus eius malignis.

Excōmunicatio nō priuat aliquē bonis ecclesie.

TERTIVM, Excōmunicari nō est animā tradi diabolo, neq̄ priuari bonis ecclesie, cōmunibusq̄ oratiōibus eiusdē. Hoc ex dictis abūde patet, quia manēte fide, spe & charitate, manet uera cōmuniō, & participatio oīm bonorū ecclesie.

Significat priuationem;

QUARTVM, Excōmunicatio si iusta est, significat potius animā esse diabolo traditā, & ecclesie cōmuniōne spirituali priuatā, quia fert̄ super eū, q̄ peccato mortali seipm̄ priuauit cōmuniōne charitatis, & diabolo sese tradidit. Sicut ecōtra recōmunicatio sacramētū est, & externū signū interioris recōmunicationis & cōmunionis

munionis. Ideo uerum est, q̄ excommunicatio ecclesiastica non infert, sed presupponit aliquē esse in morte & peccato, id est, uere excōmunicatū spiritualiter

Adiuuat in/ternā cōiōnē.

QVINTVM, Excōmunicatio sic est temporalis & corporalis, ut tamē ordinetur, non cōtra, sed pro cōmunionē interiore, uel reparāda, si iuste lata fuerit, uel augenda, si iniusta fuerit.

Probatur hoc per Ap̄lm. ij. Cor. ulti. Agam secundū potestātē quā dedit dñs mihi, non in destructionē, sed adificationē. hoc certe intelligo, q̄ non possit destruere, sed tantummodo adificare per ecclesiasticam potestātē. Nā & illū fornicariū. ij. Co. v. sic excōmunicauit, & Satanā tradidit, ut spiritus nihilominus saluus fieret. & (ut supra dictū est) non existimandi sunt quasi inimici, sed corrigēdi ut fratres, non ut perdantur, sed ut confundantur. Et ut audacius dicā, ne Christus ut homo hanc habuit potestātē separandi animas, sicut dicit Ioan. vj. Omne quod uenit ad me, non eijciam foras. Et iterū. Hęc est uoluntas eius qui misit me patris, ut omne quod dedit mihi, nō perdam. Et iterū alibi: Non uenit filius hominis p̄dere, sed saluare animas. Itē ad hoc est apertus quoq̄ textus lī. vj. de sen. excōmuni. c. Cū medicinalis, qui ualde est notabilis, dicens: Cū medicinalis sit excōmunicatio, non mortalis, disciplinans, non eradicās, dum tamē is in quē lata fuerit, non contēnat, caute p̄uideat ecclesiasticus iudex, ut in ea ferēda ostendat se prosequi, quod corrigentis fuerit & medentis. Hęc ibi. Cur non dixit, quod perdentis & occidentis fuerit, sicut quidā desperati timēt, immo quidā officiales tyranni affectant. Igitur ecclesiastica excōmunicatio est piū & maternū flagellū super corpus & res corporis impositū, quo non trudit ad infernū, sed potius reuocat, & urget ad salutē eos, qui ad inferna properant, ideo cū summa exultatione, & reuerentia simul amplectendū, nedū patiētissime ferēdū est.

Aiam separādi potestātē nemo habet.

Excōmunicatio res mitis est.

SEXTVM, Illud solū & maxime omnium curandū est, ne excōmunicatio tā fidele salutis ministeriū cōtemnat, aut impatientius ferat, quia non modo propter potestātē ecclesiā, quæ per se ipsam semp̄ est metuenda, sed etiā propter piā hui⁹ potestatis opationē, & salutis p̄prie p̄motionē, amāda, sit simile, q̄ mater corripit dilectū filiū, q̄nq̄ meritū, q̄nq̄ imeritū. Hic cōstat piū esse flagellū, & filio salutare. Quod si ip̄e ipatēs matere hui⁹ discipline, nō omiserit phibitū aut nō fecerit iustū, sed furēs in matrē insurgat, aut contēnat, ecce tū icurret in mā datū dei, ubi præcipit parēs honorari, & fiet, ut ex unica leuiuscula disciplina quæ sine peccato, immo cū merito erat, sibi cōflet detestabilissimā culpā & ater nā p̄cena. Ita & nostro seculo fieri (heu miserā) uidemus, ut seculares, officiales trucidant, notarios & nuncios cædāt, mergant, captiuēt, aliaq̄ detestabilia portenta cōmittāt, quod non facerēt credo, nisi uulgata illa erroneaq̄ opinione, crederent sese per excōmunicationē tradi in dānationē, ac nō potius quærī ad salutē. Hinc em̄ sceleribus adijciunt desperationem, nouissimū omnium, horrendissimūq̄ malorū. Atq̄ hęc causa fuit, ut hunc sermonē meditarer, & nunc æderem quoq̄. Quanc̄ iuste permittat hanc cædē in officiales deus, ut qui hanc sententiā salutis absconditā cupiunt, quo securius tyrannidē suā falso terrore hominū stabiliant, tandē extremā tyrannorū etiā patientur.

Excōmunicatio quare non sit contēnenda.

Persecutio ministrorum fori ecclesiastici unde sit.

Tyrānis officialium.

Si uero populo huius potestatis & excōmunicationis optimā necessitatem, & saluberrimam uim, ac non contra eos, sed pro eis ualere, doceretur intelligere, minus ipsi periculorū, & quietiorē obediētia in populo haberēt, quin & gloriam & amorem obtinerent.

Igitur mi fratres in domino, nolite hęc portenta cogitare. Sint officiales, uel publicani, huius potestatis ministri, sint in quā boni, mali, qualescunq̄, nō no-

Potestas officialiū nobis prodest.

Y iij nocebit

cebit potestas ipsa uobis, sed prodegit semper, siue sit in usu uel abusu, tantūmodo recte feratis eam, aut cū humilitate euadere seu solui quarite. Matrem intue/mini Ecclesiam. Quid ad te, si uirgam suam super te ponat per manum indigni nihilominus matris tuae dulcissimae uirga est: & quidem saluberrima.

**Excōicatio
nimitū timet.**

SEPTIMUM, Id potius aduerte, & oculos huc uerte, ut illud magis uel facias, uel omitas, propter quod excōmunicaris & flagellaris, q̄ quomodo uirgā non feras, sed hui, omnia hęc peruersissima sunt, non quid uelit, sed quid faciat duntaxat uirga, consideramus. Quis est enim nunc inter nos, qui tanto timore timeat deum offendere (pro quo utiq; solo excōmunicamur, si iuste excōmunicamur) quanto studet excommunicationē uitare uel euadere? Ita fit, ut semper poenas, etiam tam pias q̄ bonas plus timeamus, q̄ horrendissimas culpas. Et ad id pro dolor cooperantur tam minaces & imperiosi huius optimae potestatis ministri rabulae forenses.

**Pro crimine
scandaloso fe
renda.**

OCTAVVM, Excōmunicatio non tantum pro fidei contumacia, sed pro quolibet crimine scandaloso debet ferri, patet hoc ex p̄dictis, ubi Paulus, 1. Co. v. & .ij. Thes. iij. lubet uitari etiā fornicarios & c. quāq; magna sit miseria, & huius potestatis iniuria, quod pro septima aut octaua parte floreni quādoq; excōmunicentur, relicti interim horribilibus & scandalosis criminibus impunitis, efficto ad hanc tyrannidem colorandam, satis uastro cōmento, q̄ scilicet nō propter transgressiones, sed propter contumaciam excommunicentur: quasi nō sit hoc crudele satis, q̄ pauperē pro tantillo precio trahunt per tantū spaciū, in tantas carnificinas suas. Sed hęc alias.

**P̄is non uult
p̄denda, etiā
si turpissimi
eā occupent.**

NONVM, Id super omnia & in omnibus considerandū est, quod potestas ecclesiae cum sit Christi potestas, licet pro nostris peccatis plarūq; tradatur Pilatis, Herodibus, Annis atq; Caiphis, uolentissimiq; alijs tyrannis, nostrū tamē est, eam summis semper studijs reuereri & colere, exemplo Christi, qui sic Annā Caiphā, Pilatum honorauit, ideo nec indignissima eiusdē abusionis nos debet permouere, quin quicquid ipsa fecerit, hilariter feramus, aut saltem cum reuerentia declinemus. Nam tempus nostrum periculosissimum est, ideo prudētissime oportet nos agere, ne propter personas, potestatem pariter uilipendam, immo propter potestatem, etiā uilissimas personas honoremus. Sic enim iratus nobis dicit: Dabo pueros principes eorum, & effeminati dominabunt eis, Esa. iij. Atq; id eo facilius efficiemus quando cognoscimus, q̄ in animae profectum uel defectum nihil possunt nisi occasionaliter & exercitatie & tentatiue (ut ita loquar) agere.

**Excōicatio in
iusta, meritū
nobile.**

DECIMUM, Excōmunicatio iniusta nobilissimū meritū est, ideo dulciter ferenda, si excusationi tuae humiliter praestita, locus nō fuerit datus. Hic em̄ dices illud Psalmi. cvij. Maledicent illi, & tu benedices, tantum uide, ne potestatem contempnas: uis potestatis prodest, cōtemptus uero tere perdet. Nam si filio (ut dixi) immerito correpto, eo maior gratia matris accedit, postq; cognita fuerit eius innocentia patiens, quanto magis apud deum maiorem gratiam consequetur, si patienti innocentia etiam a matre sua ecclesia tulerit disciplinam, immo si aduersario iubemur consentire, & benigni esse in uia, quanto magis dulcissima matri ecclesie, etiam si per indignissimos nos flagellet. Ipsa enim manet mater, quia manet ecclesia; manet aut ecclesia, quia manet Christi eius sponsus in aeternum.

**Propter ex
cōicationem
nō omittendū
bonum opus**

VNDECIMUM, In excōmunicatione iniusta summe cauendum, ne id de feras, omittas, facias, dicas, pro quo excōmunicaris, nisi id sine peccato fieri possit. Nam

fit. Nam iusticia & ueritas cum sint de interiore cōmuniōe ecclesiæ, non debēt omitti propter excōmunicatiōē exteriorem, etiā si ad mortem usq; procederet, quia sic pessime omnium excōdicaretur, si quis excōmunicari timeret; Debet ergo humiliter ferre, & mori in excōdicatione: Nec timere q̄ non accepit sacramentū eucharistiæ, funeris ritum, sepulturas &c. Hæc incomparabiliter minora sunt, q̄ ut iusticia propter ea prodatur. Nam qui etiā iuste excōdicatus moritur, non ideo damnabitur, nisi forte non contritus, & cū contemptu excōmunicatiōis moreretur. Contritio & humilitas omnia soluit & placat, etiā si ex humetur aut in aquas projiciatur. Beatus autem & benedictus, qui in excōmunicatiōe iniusta mortuus fuerit, quia pro iusticia quam non deseruit, etiā tanto flagello percussus, coronabitur in æternum.

DVODECIMVM. Monendi tamē sunt pontifices & eorum ministri, ut *Censuras grauatim ferant,* censuras grauatim, & q̄ fieri potest, rarissime ferant. Quia cum censura sit lex quædam, omnis autē lex sit uirtus & occasio peccati, & sine gratia dei lex non impleatur, gratiam etiā dei (id est, legis impletiōē) dare ipsi non possunt, nihil aliud faciunt, multiplicando leges & censuras, q̄ q̄ multiplicandorum peccatorum & offensionum dei causas & efficaces occasiones præstant, quantumlibet enim nos obedire tenemur eorū præceptis, multo magis tamen ipsi tenentur seruire nostris infirmitatibus.

F I N I S.

CHRISTIANIS OMNIBVS.

HABETIS sermonem uere eruditum & utilissimum de digna præparatiōe ad sacratissimam eucharistiā. Quem non est dubium salubriter profuturum omnibus diligenter legentibus, & fideliter sequentibus. nihil enim p̄dest bona scire, si mala sequaris: Neq; præclarum est intelligere faciēda, si probitatem non habeas. Intellectus enim bonus est omnibus faciētib; eum. Deum igitur omnipotētem oramus, ut spiritum rectum innouet in uisceribus nostris, ut in ordinem redacto, & uictō Adam ueteri, in uitijs concepto, nato & enutrito, nouum hominem induamur, qui secundum deum creatus est in iusticia & sanctitate ueritatis. Nisi enim huc perueneris, ut deo omnia tibi nihil tribuas, actum tecum erit. Semper igitur hoc Propheticum in memoria habe, pro nihilo saluos facies illos. Nam gratiæ dei, sicut alia debem⁹ omnia a reuersionem, quæ est in Christo Iesu domino nostro, qui est cū patre & spiritu sancto benedictus in secula seculorum, Amen.

Y iij R.P. ac